

ZÖLD KÖZBESZERZÉS

dr. Paksi Gábor

ügyvéd, felelős akkreditált
közbeszerzési szaktanácsadó

ÉRINTETT PIAC

- ✘ Public authorities are major consumers in Europe: they spend approximately **1.8 trillion euro annually, representing around 14 % of the EU's gross domestic product**
- ✘ (forrás: http://ec.europa.eu/environment/gpp/what_en.htm)
- ✘ Az állam és az önkormányzatok a beszerzési piacon ma Európában a legnagyobb fogyasztónak számítanak.
- ✘ Óriási lehetőség és egyben felelősség is!

FOGALOM

- ✘ A zöld közbeszerzés az olyan közbeszerzés, amely során az ajánlatkérő a beszerzési folyamat minden szakaszában figyelembe veszi a környezetvédelem szempontjait, és az életciklusuk során a környezetre lehető legkisebb hatást gyakorló megoldások keresésével és előnyben részesítésével ösztönzi a környezetbarát technológiák elterjedését és a környezetbarát termékek előállítását. (www.kozbeszerzes.hu)

COM (2008) 400

- ✘ A zöld közbeszerzési eljárás az olyan eljárás, „amelynek alkalmazásakor a hatóságok azoknak az áruk, szolgáltatásoknak és munkálatoknak a beszerzését részesítik előnyben, amelyek más, azonos rendeltetésű árukhoz, szolgáltatásokhoz és munkálatokhoz képest kisebb mértékben terhelik a környezetet”. (Európai Bizottság Környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés című közleménye)
- ✘ (forrás: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52008DC0400>)

EU GPP CRITERIA

- ✘ Az Európai Unió által közzétett zöld közbeszerzési követelmények (uniós GPP-követelmények) célja, hogy megkönnyítsék az állami hatóságok számára olyan termékek, szolgáltatások és építési beruházások beszerzését, melyek kisebb mértékben károsítják a környezetet.
- ✘ A követelmények alkalmazása önkéntes.
- ✘ A követelmények úgy vannak megfogalmazva, hogy az adott hatóság – amennyiben azt megfelelőnek ítéli – közvetlenül beépíthesse őket a pályázati dokumentációba.
- ✘ Elérhetősége: http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

A JELENLEG ÉRINTETT TERMÉK- ÉS SZOLGÁLTATÁSCSOPORTOK

- ✘ Beltéri takarítási szolgáltatások (tisztítószeresek)
- ✘ Számítógépek és monitorok
- ✘ Másoló- és grafikai papírok
- ✘ Egészségügyi ágazatban használt elektromos és elektronikai
- ✘ Készülékek
- ✘ Villamos energia
- ✘ Étkeztetési és vendéglátó-ipari szolgáltatások
- ✘ Bútorok
- ✘ Kertészeti termékek és szolgáltatások
- ✘ Képfelkezelő berendezések

- ✘ Irodaépületek tervezése, kivitelezése
- ✘ Festékek, lakkok és útburkolati jelek
- ✘ Utak tervezése, kivitelezése és karbantartása
- ✘ Egészségügyi szerelvények
- ✘ Közúti világítás és közlekedési jelzések
- ✘ Textiltermékek és szolgáltatások
- ✘ Vízőblítékes WC-k és vizeldék
- ✘ Közúti szállítás
- ✘ Szennyvíz-infrastruktúrák
- ✘ Melegvíz-üzemű fűtőberendezések

GPP KÖVETELMÉNYEK

- ✘ A követelmények négy kategóriába sorolhatók:
- ✘ **műszaki előírások**, közbeszerzési műszaki leírás;
- ✘ **kiválasztási kritériumok**, kizáró okok, alkalmassági követelmények;
- ✘ **odaítélési kritériumok**, értékelési szempontok;
- ✘ **a szerződés teljesítésére vonatkozó kikötések.**

- ✘ 2016-ban a Bizottság közzétette az irodaépületekre, közutakra, számítógépekre és monitorokra vonatkozó új zöld közbeszerzési kritériumait. Ezek a hatóságok által önkéntes alapon használhatóak fel, és tartalmazzák a körforgásos gazdaság tekintetében fontos szempontokat.
- ✘ Ezek közé tartozik például, hogy a számítógépeket és monitorokat úgy kelljen kialakítani, hogy azok általánosan használt szerszámok segítségével javíthatók legyenek, hogy az akkumulátorokat könnyen ki lehessen cserélni, továbbá, hogy előnyt élvezzen az, ha lehetséges fejlesztésük.
- ✘ Ösztönzést kap az újrahasznosított anyagok felhasználása épületek és utak építésekor. Mivel a közbeszerzés az európai fogyasztás jelentős hányadát teszi ki, a körforgásossággal kapcsolatos követelmények szerepeltetése az állami hatóságok beszerzéseinél kulcsfontosságú szerepet játszik majd a körforgásos gazdaságra való átállásban.
(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52017DC0033>)

FŐBB IRÁNYOK

- ✘ Energiahatékonyság, megtakarítás
- ✘ Életciklus-költség számítás
- ✘ Környezetvédelmi szakmai tapasztalat, referenciák
- ✘ Környezetirányítási rendszer
- ✘ Megújuló energiák alkalmazása
- ✘ Fenntartható forrásból származó termék
- ✘ Újrahasznosított anyag tartalom, újrafeldolgozhatóság (példa: a kitermelt anyagok, valamint az építési és bontási hulladékok építési helyszínen és azon kívül történő újrafeldolgozásának, újrahasználatának százalékos mértéke)
- ✘ Alternatív üzemanyagok
- ✘ Zajkibocsátás
- ✘ CO₂ kibocsátás
- ✘ ÜHG kibocsátás
- ✘ Uniós ökocímke (pl: ökocímkével ellátott tisztítószeresek használata)
- ✘ Biotermékek

ELLENŐRZÉS

- ✘ - referenciák, önéletrajz
- ✘ - élekciklusköltség-számítás
- ✘ - széles körben elismert vizsgálati eljárás
- ✘ - szabvány (különösen ISO, EMAS)
- ✘ - illetékes hatóság
- ✘ - ajánlatkérő által kinevezett szakosodott műszaki értékelő
- ✘ - labor mérések
- ✘ - helyszíni mérések
- ✘ - ajánlattevő nyilatkozata
- ✘ - gyártói nyilatkozat, gyártó által nyújtott tájékoztatást
- ✘ - az adott ajánlatkérő számára elvégzett vizsgálat
- ✘ - mérésre akkreditált vizsgáló intézmény által végzett mérés
- ✘ - független ellenőrzés (pl. bontási hulladékok ellenőrzése);

ÉLETCIKLUSKÖLTSÉG-SZÁMÍTÁS

- ✘ Életciklus: egy termék használatának, szolgáltatás nyújtásának vagy egy építési beruházás fennállásának **összes egymást követő, illetve egymással kapcsolatban álló szakasza** - ideértve az elvégzendő kutatást és fejlesztést, a gyártást, a kereskedelmet és annak feltételeit, a szállítást, a felhasználást és a karbantartást is - a nyersanyag beszerzésétől, illetve az erőforrások megteremtésétől az eltávolításig, ártalmatlanításig, az adott területek eredeti állapotának helyreállításáig, illetve a szolgáltatás vagy a használat végéig; (Kbt. 3. § 7. pont)
- ✘ Közbeszerzési Hatóság útmutatója: <http://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzes-z/magyar-jogihatter/kozbeszerzesi-hatosag-utmutatoi/kozbeszerzesi-hatosag-utmutatoja-az-eletcikluskoltseg-szamitasi-modszertanokrol>

- ✘ Az életciklusköltségek meghatározásakor egy áru, szolgáltatás vagy építési beruházás életciklusa során felmerült alábbi költségek egészét vagy egy részét kell az ajánlatkérő által jelentőségüknek megfelelően meghatározott mértékben figyelembe venni:
- ✘ a) az ajánlatkérő vagy más felhasználók által viselt költségek, különösen
- ✘ aa) a megszerzéshez kapcsolódó költségek,
- ✘ ab) a használat költségei, különösen az energia és más erőforrások felhasználása,
- ✘ ac) a fenntartási költségek,
- ✘ ad) az életciklus végéhez kapcsolódó költségek (különösen az elszállítási és újrahasznosítási költségek),
- ✘ b) az adott áruhoz, szolgáltatáshoz vagy építési beruházáshoz annak életciklusa során kapcsolódó környezeti externáliáknak betudható költségek, ha ezek pénzben kifejezett értéke meghatározható és ellenőrizhető; az ilyen költségek magukban foglalhatják az üvegházhatású gázok és más szennyező anyagok kibocsátásának költségeit, valamint a klímaváltozás hatásainak csökkentésével kapcsolatos egyéb kiadásokat. (Kbt. 78. § (2) bekezdés)

JÁRMŰVEK

- ✘ 48/2011. (III. 30.) Korm. rendelet a környezetkímélő és energiahatékony közúti járművek beszerzésének előmozdításáról
- ✘ A járművek teljes életciklusára megállapított üzemeltetési költségek.
- ✘ Energiafelhasználás, szennyezőanyagok kibocsátás (externális költségek számítása, CO₂, NO_x, az NMHC és a részecske (PM) kibocsátás)

ÚJ IRÁNY

- ✘ *vedd meg, használd és dobd el... helyett:*
- ✘ Körforgásos gazdaság: a Bizottság a körforgásos gazdaságra vonatkozó ambiciózus, új csomagot fogadott el a versenyképesség fokozása, a munkahelyteremtés és a fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében. (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6203_hu.htm)
- ✘ Üzleti alapra kell helyezni a zöld szempontok érvényesülését, zöld iparág megerősítése, gazdasági célú környezetvédelem, üzleti lehetőség legyen!
- ✘ A körforgásos gazdaság segítse az éghajlatváltozás elleni küzdelmet és a környezetvédelmet, miközben előmozdítja a munkahelyteremtést, a gazdasági növekedést, a beruházásokat és a társadalmi méltányosságot is.
- ✘ A zöld közbeszerzés révén a hatóságok pénzügyi megtakarítást is érjenek el.

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- ✘ A hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv (egységes szerkezetben a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv módosításáról 2018/851/EU irányelvel (2018. május 30.)), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:02008L0098-20180705&qid=1547190720734&from=EN>
- ✘ A csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62/EK irányelv (egységes szerkezetben a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62/EK irányelv módosításáról szóló 2018/852/EU irányelvel (2018. május 30.)), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:01994L0062-20180704&qid=1547190795790&from=EN>
- ✘ A hulladéklerakókról szóló 1999/31/EK irányelv (egységes szerkezetben a hulladéklerakókról szóló 1999/31/EK irányelv módosításáról szóló 2018/850/EU irányelvel (2018. május 30.)), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:01999L0031-20180704&qid=1547190841646&from=EN>
- ✘ Az elhasznált járművekről szóló 2000/53/EK irányelv (egységes szerkezetben a módosításáról szóló 2018/849/EU irányelvel (2018. május 30.)), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:02000L0053-20180704&qid=1547190876657&from=EN>
- ✘ Az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló 2012/19/EU irányelv (egységes szerkezetben a módosításáról szóló 2018/849/EU irányelvel (2018. május 30.)), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:02012L0019-20180704&qid=1547190909809&from=EN>
- ✘ Az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról, továbbá a 91/157/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2006/66/EK irányelv (egységes szerkezetben a módosításáról szóló 2018/849/EU irányelvel (2018. május 30.)), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:02006L0066-20180704&qid=1547190944491&from=EN>
- ✘ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2018/853 HATÁROZATA (2018. május 30.) az 1257/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek, a 94/63/EK és a 2009/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek, valamint a 86/278/EGK és a 87/217/EGK tanácsi irányelvnek a környezetvédelmi jelentéstételre vonatkozó eljárási szabályok tekintetében történő módosításáról, valamint a 91/692/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32018D0853>

ZÖLD KÖZBESZERZÉSI MUNKACSOPORT

- ✘ Közbesszerzési Szövetsége Tanácsadók Országos
- ✘ <http://www.kozbeszerzok.hu/zold-kozbesszerzesi-munkacsoport/>
- ✘ 2016: Együttműködési megállapodás létrejött a Közbesszerzési Hatósággal

Köszönöm a figyelmet!

dr. Paksi Gábor

**ügyvéd, felelős akkreditált közbeszerzési
szaktanácsadó, környezetvédelmi szakjogász**

Paksi Ügyvédi Iroda

pg@paksiugyved.hu